

Vår saksbehandler
Håkon Sandven Jentoft, tlf. 92414875

Landbruks- og matdepartementet

Vår dato
2025-02-03

Vår ref.
Reference

Deres dato
2024-12-10

Deres ref.
24/2156

Innspill til forslag om ny lov om forebygging og reduksjon av matsvinn (matsvinnloven)

Standard Norge ber Landbruks- og matdepartementet vurdere bruk av standarder som virkemiddel for å forenkle implementering av Lov og forskrifter om forebygging og reduksjon av matsvinn. Aktuelle standarder kan være nye ISO- eller CEN-standarder for reduksjon av matavfall og matsvinn og/eller utarbeidelse av spesifikke norske standarder.

Standard Norge viser til invitasjon til å inngi høringsinnspill til forslag om ny lov om forebygging og reduksjon av matsvinn (matsvinnloven), publisert på Landbruks- og matdepartementets hjemmeside 2024-12-10.

Om Standard Norge og de internasjonale standardiseringsorganisasjonene

Standard Norges mandat som nasjonal standardiseringsorganisasjon er hjemlet i Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 1025/2012 om europeisk standardisering, som er iverksatt i norsk rett. Vi viser til tilskuddsbrev for 2024 fra Nærings- og fiskeridepartementet av 2023.12.21 for nærmere beskrivelse av Standard Norges oppgaver knyttet til oppfølging av Innst. 8 S (2023–2024) og Prop. 1 S (2023–2024) for Nærings- og fiskeridepartementet.

Standard Norge er Norges medlem i den internasjonale standardiseringsorganisasjonen ISO og den europeiske standardiseringsorganisasjonen CEN. Gjennom dette medlemskapet følger Standard Norge EUs arbeid med standardisering tett. EU bruker i økende grad standarder til å konkretisere generelle forordninger. I februar 2022 ga Europakommisjonen ut sin standardiseringsstrategi. Denne suppleres med et årlig arbeidsprogram for standardisering.

Standard Norge har ansvar for standardiseringsoppgaver innenfor de fleste områder. Standarder er et nødvendig og viktig verktøy for å ivareta god sikkerhet i kritisk infrastruktur og kritiske samfunnsfunksjoner. Standarder spesifiserer krav og retningslinjer til prosesser og tjenester innenfor de fleste områder og er et viktig virkemiddel til hjelp med å utvikle systemer for samhandling, forebygging og håndtering av større ulykker og hendelser. Standard Norge ivaretar en nøytral og troverdig prosess og videre vedlikehold av standarder etter utgivelse.

Standard Norges kommentarer og innspill til lovforslag og høringsnotat

Standard Norge har ikke synspunkter på lovens formål og innretning slik den er foreslått i § 1.

Departementet ber om høringsinnspill til hva som er naturlige avgrensninger av lovens virkeområde, det vil si hvilke virksomheter som skal omfattes. Standard Norge har ikke innspill til avgrensning, men siden lov og tilhørende forskrifter uansett vil omfatte en rekke små og mellomstore virksomheter, er det viktig å finne frem til virkemidler som gjør at lovens formål blir iverksatt hos flest mulig virksomheter på en hensiktsmessig måte. Vi viser her til våre kommentarer til § 3 aktsomhetsvurderinger og tiltak.

Departementet ber om innspill fra høringsinstansene på om det er behov for å presisere eller på andre måter endre definisjonen av matsvinn. Standard Norge viser til høringsnotatets diskusjoner om definisjon av termene matsvinn og matavfall og støtter de vurderinger som her er gjort. Selv om begrepet matsvinn ikke er benyttet i noen av bestemmelsene i loven, er forslag til navn på loven «lov om forebygging og reduksjon av matsvinn (matsvinnloven)». Dette tilsier at begrepet matsvinn bør defineres. Dette kan gjøres i de varslede forskrifter. Det er da viktig at begrepet defineres likt i alle forskriftene.

Definisjoner av termer og begreper er en viktig del av utvikling av standarder. Standard Norge viser her til pågående arbeid i ISO/TC 34/SC 20 Food loss and waste om utvikling av ny ledelsesstandard for å redusere matavfall og matsvinn. Standarden vil blant annet utforme definisjoner for arbeid med å redusere matsvinn og matavfall. Standarden er planlagt publisert i 2026.

Departementet ber om innspill fra høringsinstansene om forslag til formål med aktsomhetsvurderingene. Høringsnotatet definerer Aktsomhetsvurderinger som «en arbeidsmetode for å kartlegge, forebygge, avbøte og gjøre rede for hvordan en virksomhet håndterer faktiske og potensielle negative konsekvenser av egen virksomhet og forhold i resten av verdikjeden». Standard Norge ber departementet vurdere utvikling og bruk av standarder som tillegg til de krav og bestemmelser som blir gitt i loven og tilhørende forskrifter. Standarder kan gi berørte virksomheter en beskrivelse av hvordan en aktsomhetsvurdering skal utføres for å være i samsvar med bestemmelsene. Eksisterende standardserier som ISO 9001 – Ledelsessystem for kvalitet og ISO 14001 Ledelsessystem for miljø benytter metoden «plan-do-check-act». Dette vil være basis også for implementering i virksomhetenes ledelses- og eller kvalitetssystemer. ISO standarder legger også til grunn en systematisk gjennomgang av risiko, og hvordan disse skal håndteres i virksomheten.

Alle standarder evalueres minimum hvert femte år. I tillegg kan standardene endres hvis berørte parter mener det er behov for det, f.eks. ved regelverksendring, teknologiutvikling eller ny kunnskap om beste praksis.

I 2024 publiserte ISO flere standarder for implementering av sirkulær økonomi i virksomheter. Standardene vektlegger hvordan virksomheter inngår i et sirkulært nettverk der beslutninger som foretas av en virksomhet, påvirker andre virksomheter i nettverket. Samspillet mellom ulike aktører er beskrevet i høringsnotatet. Standarder som utvikles for samsvar med det nye lovverket vil ta hensyn til hvordan virksomhetene gjensidig påvirker hverandre. Standard Norge har også erfaring med utarbeidelse av balanserte kontrakter som regulerer forholdet mellom aktører. Standardiserte kontrakter gjør det enklere for begge parter i et samarbeid.

En stor andel av virksomhetene som blir berørt av lov og forskrifter vil være små og mellomstore. Standarder kan være et godt hjelpemiddel for mindre virksomheter i å finne frem til hvordan de skal finne frem til tiltak for å redusere matsvinn og matavfall og hvordan de kan dokumentere at virksomheten driver i samsvar med lovverket. For kontrollerende myndighet vil det også være enklere å gjennomføre kontroll hvis virksomheten kan dokumentere at bestemmelsene i lovverket er fulgt opp gjennom implementering i virksomhetens ledelsessystem i samsvar med relevante standarder.

Departementet ber om innspill til hvilke krav som eventuelt bør stilles til mottakere av donasjoner i ny forskrift. Standard Norge vil be departementet om å vurdere at det i tillegg til krav i forskrift vurderes om det skal utarbeides en standard for denne typen virksomheter. Standarden skal utvikles av berørte virksomheter. Standarden vil være i samsvar med lovverket, men ved at virksomhetene selv beskriver hvordan de kan arbeide i samsvar med bestemmelsen, kan forskriften innføres og etterleves på en raskere, mer effektiv og praktisk måte av virksomhetene. Det kan også være aktuelt å utarbeide en standard kontrakt mellom donor og mottaker

Vår saksbehandler

Håkon Sandven Jentoft, tlf. 92414875

Høringsnotatet referer til EUs bestemmelser om reduksjon av matavfall slik det kommer frem i Rammedirektiv for avfall. Standard Norge vil gjøre departementet oppmerksom på arbeid med utarbeidelse av ny standard for gjennomføring av avfallsanalyser. Gjennom en felles metodikk for avfallsanalyser vil det bli enklere å sammenligne analyser og utarbeide bedre statistikk for samlet utsortering av matavfall. En ny standard vil gjøre det enklere å kontrollere om mål om utsortering av matavfall er i samsvar med mål gitt i Rammedirektivet for avfall og i Avfallsforskriften.

Standard Norge kan gi utfyllende kommentarer i eget møte med departementet.

Vennlig hilsen,

Åse Lunde
Direktør Energi, bærekraft og teknologi

Postadresse

Standard Norge
Postboks 242
1326 Lysaker

E-post

info@standard.no

Telefon

67 83 86 00

Organisasjonsnummer

985 942 897

www.standard.no